Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 5. decembra 2013 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Smernica 93/13/EHS — Žaloba o zdržanie sa podaná regionálnym združením na ochranu spotrebiteľov — Miestne príslušný súd — Nemožnosť podať odvolanie proti rozhodnutiu o nepríslušnosti vydanému v prvom stupni — Procesná autonómia členských štátov — Zásady ekvivalencie a efektivity“

Vo veci C-413/12,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Audiencia Provincial de Salamanca (Španielsko) zo 7. septembra 2012 a doručený Súdnemu dvoru 11. septembra 2012, ktorý súvisí s konaním:

Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León

proti

Anuntis Segundamano España SL,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory M. Ilešič, sudcovia C. G. Fernlund, A. Ó Caoimh, C. Toader (spravodajkyňa) a E. Jarašiūnas,

generálny advokát: P. Mengozzi,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León, v zastúpení: S. Román Capillas, procuradora, za právnej pomoci A. Castro Martín, letrado,

— španielska vláda, v zastúpení: S. Centeno Huerta, splnomocnená zástupkyňa,

— Európska komisia, v zastúpení: J. Baquero Cruz, M. van Beek a M. Owsiany-Hornung, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 5. septembra 2013,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: španielčina.

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León (ďalej len „ACICL“) a Anuntis Segundamano España SL (ďalej len „ASE“), ktorý sa týka žaloby o zdržanie sa, smerujúcej k určeniu neplatnosti určitých podmienok používania uvedených na internetovom portále spoločnosti ASE.

Právny rámec

Právo Únie

3 Dvadsiate tretie a dvadsiate štvrté odôvodnenie smernice 93/13 znejú:

„keďže osoby alebo organizácie, ak sú považované podľa zákona členského štátu za osoby a organizácie, ktoré majú oprávnený záujem na tejto záležitosti [na ochrane spotrebiteľov – *neoficiálny preklad*], musia mať prostriedky na podanie podnetu na začatie postupov, týkajúcich sa zmluvných podmienok navrhovaných na všeobecné uplatňovanie v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi a najmä nekalých podmienok, buď pred súdom alebo správnym orgánom príslušným na rozhodnutie sťažností alebo na podanie návrhu na začatie príslušných súdnych konaní; keďže táto možnosť nezahŕňa predbežné overenie všeobecných podmienok používaných v jednotlivých hospodárskych sektoroch,

keďže súdy alebo správne orgány členských štátov musia mať k dispozícii primerané a účinné prostriedky na zabránenie ďalšieho uplatňovania nekalých podmienok v zmluvách [v spotrebiteľských zmluvách – *neoficiálny preklad*]“.

4 Podľa znenia článku 7 ods. 1 a 2 tejto smernice:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.

2. Prostriedky uvedené v odseku 1 zahrňujú ustanovenia, podľa ktorých osoby alebo organizácie s oprávneným záujmom podľa príslušného vnútroštátneho práva na ochranu spotrebiteľov môžu požiadať súdy alebo príslušné správne orgány o rozhodnutie, či sú zmluvné podmienky navrhované pre všeobecné uplatňovanie nekalé, takže môžu uplatniť vhodné a účinné prostriedky k zabráneniu ďalšieho uplatňovania takých podmienok.“

Španielske právo

5 Článok 52 ods. 1 body 14 a 16 španielskeho zákona o občianskom súdnom poriadku (Ley de Enjuiciamiento Civil, ďalej len „LEC“), ktorý sa uvádza v časti 2 týkajúcej sa miestnej príslušnosti, kapitoly II s názvom „O pravidlách príslušnosti“, hlavy II tohto zákona venovanej právomoci a príslušnosti, stanovuje:

„1. Príslušnosť uvedená v predchádzajúcich článkoch sa neuplatní a určí sa v súlade s ustanoveniami tohto článku v týchto prípadoch:

…

14. V konaniach, v ktorých bola podaná žaloba o určenie, že ustanovenia všeobecných zmluvných podmienok nie sú súčasťou zmluvy alebo že sú neplatné, je príslušný súd, v ktorého obvode sa nachádza bydlisko alebo sídlo žalobcu. Ak sa v tejto oblasti podá určovacia žaloba, žaloba o zdržanie sa alebo odstraňovacia žaloba, príslušný je súd, v ktorého obvode sa nachádza prevádzkareň žalovaného, a ak žalovaný nemá prevádzkareň, súd, v ktorého obvode sa nachádza jeho bydlisko alebo sídlo; a ak žalovaný nemá bydlisko alebo sídlo na území Španielska, súd, v ktorého obvode došlo k uzatvoreniu zmluvy.

…

16. V konaniach, v ktorých bola podaná žaloba o zdržanie sa na ochranu tak kolektívnych, ako aj všeobecných záujmov spotrebiteľov a používateľov, je príslušný súd, v ktorého obvode má žalovaný prevádzkareň, a ak nemá prevádzkareň, súd, v ktorého obvode má bydlisko alebo sídlo; ak nemá sídlo na území Španielska, súd, v ktorého obvode sa nachádza bydlisko alebo sídlo žalobcu.“

6 Podľa znenia článku 60 ods. 1 LEC, ktorý sa týka negatívneho sporu o miestnu príslušnosť:

„Ak rozhodnutie súdu o miestnej príslušnosti bolo vydané na základe námietky nepríslušnosti alebo po vypočutí všetkých účastníkov konania, súd, ktorému bola vec postúpená, je týmto rozhodnutím viazaný a nemôže z úradnej moci vyhlásiť, že nie je miestne príslušný.“

7 Článok 67 LEC, ktorý sa týka opravných prostriedkov vo veciach miestnej príslušnosti, stanovuje:

„1. Proti uzneseniam, ktorými sa rozhoduje o miestnej príslušnosti, nie je prípustný nijaký opravný prostriedok.

2. V odvolaní a dovolaní pre porušenie procesných predpisov možno namietať proti neexistencii miestnej príslušnosti len vtedy, ak sa na daný prípad uplatňujú kogentné normy.“

8 V španielskom práve je žaloba o zdržanie sa v oblasti ochrany záujmov spotrebiteľov upravená článkami 53 až 56 kráľovského legislatívneho dekrétu 1/2007 o zmene a doplnení všeobecného zákona o ochrane spotrebiteľov a užívateľov a ďalších zákonov (Real Decreto Legislativo 1/2007 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias) zo 16. novembra 2007 (BOE č. 287 z 30. novembra 2007, s. 49181, ďalej len „kráľovský legislatívny dekrét 1/2007“).

9 Článok 53 kráľovského legislatívneho dekrétu 1/2007, ktorý sa týka žaloby o zdržanie sa, uvádza:

„Žaloba o zdržanie sa má za cieľ uložiť žalovanému povinnosť, aby sa zdržal svojho konania, alebo zabrániť opakovaniu takého konania v budúcnosti. Okrem toho možno žalobu podať s cieľom zakázať akékoľvek konanie, ktoré k momentu podania žaloby už skončilo, ak existujú dostačujúce dôkazy, podľa ktorých sa toto konanie môže čoskoro zopakovať.

Na účely ustanovení tejto kapitoly akékoľvek odporúčanie v prospech používania nekalých podmienok sa tiež považuje za konanie odporujúce právnej úprave v oblasti nekalých podmienok.“

10 Článok 54 ods. 1 písm. b) tohto dekrétu stanovuje:

„Proti úkonom, ktoré odporujú ustanoveniam tohto zákona v oblasti nekalých podmienok, zmlúv uzavretých mimo obchodnej prevádzky, predaja na diaľku, záruky pri predaji tovarov a kombinovaných zájazdov, žalobu o zdržanie sa môžu podať:

…

b) združenia na ochranu spotrebiteľov a užívateľov, ktoré spĺňajú požiadavky stanovené v tomto zákone, alebo prípadne v regionálnej právnej úprave v oblasti ochrany spotrebiteľov a užívateľov,

…“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

11 ACICL je združením na ochranu spotrebiteľov zapísaným v zozname organizácií spotrebiteľov a užívateľov španielskeho autonómneho spoločenstva Kastília-León. Sídli v meste Salamanca (Španielsko) a má 110 členov. Pôsobnosť tohto združenia sa obmedzuje na územie uvedeného autonómneho spoločensva, pričom toto združenie nie je pričlenené ani začlenené do žiadneho iného medziregionálneho alebo národného združenia či federácie na ochranu spotrebiteľov.

12 ASE je obchodná spoločnosť so sídlom v Barcelone (Španielsko), ktorá spravuje internetový portál, na ktorom súkromné osoby a podnikatelia môžu uverejniť ponuky na predaj nehnuteľností alebo použitých vecí, ako aj pracovné ponuky.

13 Podmienky používania internetovej stránky, ktoré sú dostupné na portále, sa rozdeľujú do dvoch kategórií, a to na jednej strane „všeobecné podmienky používania“ a na druhej strane „osobitné podmienky zmluvy o službách inzercie“ (ďalej len „osobitné podmienky“).

14 Medzi osobitnými podmienkami v čase podania žaloby o zdržanie sa v konaní vo veci samej pred vnútroštátnymi súdmi sa uvádzal článok 6 týkajúci sa obmedzenia zodpovednosti a článok 7 s názvom „Vyhlásenia a záruky inzerenta/odškodnenie“.

15 ACICL postupujúc na základe článku 54 kráľovského legislatívneho dekrétu 1/2007 podalo pred Juzgado de Primera Instancia nº 4 y de lo Mercantil de Salamanca (Súd prvého stupňa č. 4 a obchodný súd Salamanca) žalobu o zdržanie sa proti ASE. Predmetom uvedenej žaloby bolo na jednej strane určenie neplatnosti článku 6 a článku 7 ods. 7 osobitných podmienok a na druhej strane uloženie ASE povinnosti odstrániť tieto ustanovenia a zdržať sa ich používania v budúcnosti.

16 Uznesením zo 6. apríla 2011 Juzgado de Primera Instancia nº 4 y de lo Mercantil de Salamanca rozhodol, že nie je príslušný na konanie o žalobe, ktorú podala ACICL. Podľa uvedeného súdu z článku 52 ods. 1 bodu 14 LEC vyplýva, že súdom príslušným na konanie o žalobách o zdržanie sa podaných na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov je súd, v ktorého obvode má sídlo alebo bydlisko žalovaný. V tom istom uznesení bola uvedená možnosť podať odvolanie na Audiencia Provincial de Salamanca (Odvolací súd Salamanca).

17 ACICL podala proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na Audiencia Provincial de Salamanca, pričom uviedla, že odmietnutie miestnej príslušnosti súdu sídla združenia na ochranu spotrebiteľov pre rozhodovanie o žalobách o zdržanie sa používania nekalých podmienok, ktoré takéto združenie podalo, je v rozpore s cieľom, ktorý sleduje smernica 93/13.

18 Vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania Audiencia Provincial de Salamanca uvádza dve skutočnosti, ktoré osobitne vyvolávajú otázky.

19 Po prvé na základe vnútroštátnych procesných predpisov, osobitne článku 52 ods. 1 bodu 16 a článku 67 LEC, proti rozhodnutiam o miestnej nepríslušnosti, ktoré vyhlásili prvostupňové súdy, nemožno podať nijaký opravný prostriedok, takže v prípade, aký je v konaní vo veci samej, je ACICL povinná obrátiť sa výlučne na súd, v ktorého obvode má sídlo žalovaný, teda v Barcelone. Vnútroštátny súd pochybuje o zlučiteľnosti uvedených pravidiel španielskeho práva v oblasti miestnej

príslušnosti a odvolania proti rozhodnutiam o miestnej nepríslušnosti vyhláseným prvostupňovými súdmi v rámci uvedených konaní o zdržanie sa s požiadavkou vysokej úrovne ochrany spotrebiteľov, ktorú vyžaduje smernica 93/13.

20 Po druhé sa vnútroštátny súd pýta, či je pravidlo príslušnosti, podľa ktorého sa žaloba o zdržanie sa podaná združením na ochranu spotrebiteľov musí podať na súd, v ktorého obvode má predajca alebo dodávateľ bydlisko alebo sídlo, zlučiteľné s cieľom vysokej úrovne ochrany spotrebiteľov, ako aj so zásadami ekvivalencie a efektivity. Za takýchto podmienok by združenie na ochranu spotrebiteľov, ako je ACICL, *de facto* muselo upustiť od podania takejto žaloby vzhľadom na svoj nízky rozpočet a obmedzenú územnú pôsobnosť.

21 V tejto súvislosti uvedený súd uvádza, že Súdny dvor vo svojej judikatúre týkajúcej sa ustanovení Dohovoru z 27. septembra 1968 o právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32, ďalej len „Bruselský dohovor“) rozhodol, že účinnosť žalôb o zdržanie sa používania nekalých zmluvných podmienok uvádzaných článkom 7 smernice 93/13 by bola značne narušená, ak by tieto žaloby mohli byť podané iba v štáte sídla predajcu alebo dodávateľa (rozsudok z 1. októbra 2002, Henkel, C-167/00, Zb. s. I-8111, bod 43). Vyvodzuje z toho, že rovnaké zásady možno uplatňovať v prípade, ako je prípad v konaní vo veci samej, čo znamená, že za príslušné treba vyhlásiť súdy miesta sídla združenia na ochranu spotrebiteľov, ktoré koná proti predajcovi alebo dodávateľovi, ktorí vložili nekalé podmienky do svojich zmlúv.

22 Za týchto okolností Audiencia Provincial de Salamanca rozhodol konanie prerušiť a položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Umožňuje ochrana, ktorú spotrebiteľovi zaručuje smernica [93/13], aby Audiencia Provincial [de Salamanca] ako vnútroštátny odvolací súd napriek neexistencii príslušného vnútroštátneho predpisu rozhodol o odvolaní podanom proti rozhodnutiu [Juzgado de Primera Instancia nº 4 y de lo Mercantil de Salamanca], ktorým bola miestna príslušnosť na konanie o žalobe o zdržanie sa podanej združením [na ochranu] spotrebiteľov s obmedzenou územnou pôsobnosťou, ktoré nie je pričlenené k iným združeniam ani nie je do nich začlenené, má nízky rozpočet a malý počet členov, priznaná súdu, v ktorého obvode má sídlo žalovaná?

2. Majú sa články 4 [ZFEÚ], 12 [ZFEÚ], 114 [ZFEÚ] a 169 [ZFEÚ] [, ako aj] článok 38 Charty základných práv Európskej únie v spojení so smernicou 93/13 a s judikatúrou Súdneho dvora týkajúcou sa vysokej úrovne ochrany záujmov spotrebiteľov, ako aj potrebného účinku smerníc a zásad ekvivalencie a efektivity vykladať v tom zmysle, že stanovujú, že na konanie o žalobe o zdržanie sa používania nekalých podmienok na ochranu kolektívnych alebo všeobecných záujmov spotrebiteľov a používateľov podanej združením [na ochranu] spotrebiteľov s obmedzenou územnou pôsobnosťou, ktoré nie je pričlenené k iným združeniam ani nie je do nich začlenené, má nízky rozpočet a malý počet členov, je miestne príslušný ten súd, v ktorého obvode má sídlo toto združenie, a nie súd, v ktorého obvode má svoje sídlo žalovaný?“

O prejudiciálnych otázkach

23 Svojimi dvomi otázkami, ktoré treba skúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa smernica 93/13, ako aj zásady ekvivalencie a efektivity majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej procesnej právnej úprave, podľa ktorej v oblasti žalôb o zdržanie sa podaných združeniami na ochranu spotrebiteľov jednak takáto žaloba má byť podaná pred súdmi miesta sídla alebo bydliska žalovaného a jednak rozhodnutie o miestnej nepríslušnosti vydané prvostupňovým súdom nemožno napadnúť odvolaním.

24 Španielska vláda sa dovolávala neprípustnosti prejudiciálnej otázky týkajúcej sa nemožnosti napadnúť rozhodnutie o nepríslušnosti vydané súdom rozhodujúcim o žalobe o zdržanie sa na prvom stupni, ako je to vo veci samej, uvádzajúc, že táto otázka sa netýka žiadnej právnej zásady Únie. Podľa tejto vlády uvedená otázka sa týka práva na účinnú súdnu ochranu, ktoré je zaručené španielskou ústavou.

25 V tejto súvislosti postačuje konštatovať, že žaloba vo veci samej bola podaná združením na ochranu spotrebiteľov, ktoré žiada zakázať nekalé zmluvné podmienky používané predajcom alebo dodávateľom. Z toho vyplýva, že v rámci konania vo veci samej sa otázka neexistencie akéhokoľvek opravného prostriedku proti rozhodnutiu o miestnej nepríslušnosti vydanému súdom, ktorý prejednáva žalobu o zdržanie sa, týka účinnosti procesného postupu, ktorý je určený na zabezpečenie zachovania práva, ktoré subjekty podliehajúce súdnej právomoci vyvodzujú z práva Únie, v danom prípade práva združení na ochranu spotrebiteľov konať s cieľom zdržať sa používania nekalých podmienok, aké uvádza konkrétne článok 7 smernice 93/13, a to „v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže“.

26 Preto pokiaľ sa predložené otázky týkajú výkladu práva Únie, Súdny dvor je príslušný rozhodnúť (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. júna 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, bod 76).

27 Pokiaľ ide o vecnú stránku sporu, treba pripomenúť, že článok 7 ods. 1 a 2 smernice 93/13 ukladá členským štátom povinnosť dbať na to, aby vo svojich vnútroštátnych právnych poriadkoch existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov. Uvedené prostriedky majú zahŕňať ustanovenia, podľa ktorých organizácie s oprávneným záujmom podľa príslušného vnútroštátneho práva na ochranu spotrebiteľov môžu požiadať súdy alebo príslušné správne orgány o rozhodnutie.

28 Napriek tomu treba konštatovať, že smernica 93/13 neobsahuje ustanovenie umožňujúce určiť súd, ktorý je miestne príslušný pre rozhodovanie o žalobách o zdržanie sa používania nekalých podmienok podaných združeniami na ochranu spotrebiteľov v záujme spotrebiteľov, ako aj subjektov hospodárskej súťaže. Táto smernica tiež neupravuje otázku počtu stupňov súdnictva, pokiaľ ide o rozhodnutie o miestnej nepríslušnosti v takomto prípade.

29 Navyše, ako to poznamenal generálny advokát v bode 28 svojich návrhov, ani smernica 98/27/ES Európskeho parlamentu a Rady z 19. mája 1998 o súdnych príkazoch na ochranu spotrebiteľských záujmov (Ú. v. ES L 166, s. 51; Mim. vyd. 15/004, s. 43), ani smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/22/ES z 23. apríla 2009 o súdnych príkazoch na ochranu spotrebiteľských záujmov (Ú. v. EÚ L 110, s. 30), ktorá ju nahradila, neupravujú otázku počtu stupňov súdnictva, ktoré majú členské štáty stanoviť v súvislosti s rozhodnutiami o miestnej nepríslušnosti v oblasti žalôb o zdržanie sa, ktoré môžu podať združenia na ochranu spotrebiteľov. Tieto smernice tiež nestanovujú pravidlá týkajúce sa rozdelenia miestnej príslušnosti týkajúce sa žalôb o zdržanie sa v oblasti ochrany záujmov spotrebiteľov.

30 V prípade neexistencie harmonizácie procesných opravných prostriedkov, ktoré majú k dispozícii združenia na ochranu spotrebiteľov na zdržanie sa používania nekalých podmienok v záujme spotrebiteľov, ako aj v záujme subjektov hospodárskej súťaže, prináleží vnútroštátnemu právnemu poriadku každého členského štátu, aby stanovil takéto pravidlá v zmysle zásady procesnej autonómie, avšak pod podmienkou, že tieto pravidlá nesmú byť nevýhodnejšie ako príslušné pravidlá upravujúce podobné situácie podliehajúce vnútroštátnemu právu (zásada ekvivalencie) a nesmú prakticky znemožniť alebo nadmerne sťažiť výkon práv, ktoré združeniam na ochranu spotrebiteľov priznáva právny poriadok Únie (zásada efektivity) (pozri analogicky rozsudok zo 14. marca 2013, Aziz, C-415/11, bod 50, ako aj rozsudok z 18. apríla 2013, Irimie, C-565/11, bod 23 a citovanú judikatúru).

31 Pokiaľ ide o zásadu ekvivalencie, treba konštatovať, že Súdny dvor nemá žiaden dôvod pochybovať o súlade procesných predpisov sporných vo veci samej s uvedenou zásadou.

32 S výhradou overenia, ktoré prislúcha vykonať vnútroštátnemu súdu, z ustanovení článku 52 ods. 1 bodov 14 a 16 LEC vyplýva, že pravidlo, podľa ktorého je miestne príslušným súd, v ktorého obvode sa nachádza sídlo alebo bydlisko žalovaného, sa uplatňuje na všetky žaloby o zdržanie sa, rovnako na žaloby, ktoré sa týkajú zdržania sa používania všeobecných podmienok stanovených v typových zmluvách, ako aj na žaloby, ktoré podávajú združenia na ochranu spotrebiteľov na obranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov.

33 Pokiaľ ide o vnútroštátne pravidlo, ktoré stanovuje neexistenciu akéhokoľvek opravného prostriedku proti rozhodnutiam prvostupňového súdu o miestnej neprísluš nosti, teda článok 67 ods. 1 LEC, z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že toto pravidlo sa v španielskom procesnom práve všeobecne uplatňuje.

34 Pokiaľ ide o zásadu efektivity, treba pripomenúť, že Súdny dvor už rozhodol, že každý prípad, v ktorom sa vynára otázka, či vnútroštátne procesné ustanovenie znemožňuje alebo nadmerne sťažuje uplatňovanie práva Únie, sa musí skúmať s prihliadnutím na postavenie tohto ustanovenia v celom konaní, priebeh konania a jeho osobitosti na rôznych stupňoch vnútroštátnych súdov. Z tohto hľadiska treba v prípade potreby vziať do úvahy zásady, ktoré sú základom vnútroštátneho súdneho systému, akými sú ochrana práva na obranu, zásada právnej istoty a riadneho priebehu konania (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. októbra 2009, Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, Zb. s. I-9579, bod 39 a citovanú judikatúru, ako aj rozsudok Aziz, už citovaný, bod 53).

35 V prejednávanej veci sa uvádzalo, že postúpenie žaloby o zdržanie sa, ktorej sa týka konanie vo veci samej, inému súdu, vzdialenejšiemu od sídla ACICL môže mať pre toto združenie za následok závažné ťažkosti v tom zmysle, že z dôvodu geografického vzdialenia súdu príslušného pre rozhodovanie o jeho žalobe uvedenému združeniu hrozí, že bude musieť upustiť od tejto žaloby z finančných dôvodov.

36 Pokiaľ ide o ťažkosti, ktoré uvádza ACICL, zdá sa, že tie nie sú dôsledkom pravidla, podľa ktorého žaloba o zdržanie sa podaná združením na ochranu spotrebiteľov patrí do miestnej pôsobnosti súdu, v ktorého obvode sa nachádza sídlo alebo bydlisko žalovaného, ani pravidla, ktoré sa týka neexistencie opravného prostriedku proti vyhláseniu miestnej neprísluš nosti prvostupňovým súdom.

37 Pre ACICL nie je totiž podanie žaloby o zdržanie sa, ktorej sa týka konanie vo veci samej, na súde sídla žalovaného ťažké kvôli samotným procesným pravidlám, ale kvôli ekonomickej situácii tohto združenia.

38 V tejto súvislosti, ako to zdôraznil generálny advokát v bode 36 svojich návrhov, keďže procesné pravidlá týkajúce sa štruktúry vnútroštátnych opravných prostriedkov, ako aj počtu stupňov súdnictva, sledujú všeobecný záujem riadneho výkonu spravodlivosti a predvídateľnosti, musia mať prednosť pred konkrétnymi záujmami v tom zmysle, že sa nemôžu prispôsobovať podľa osobitnej ekonomickej situácie niektorého z účastníkov.

39 Je pravda, že s cieľom rešpektovať zásadu efektivity organizácia vnútroštátnych opravných prostriedkov a počet stupňov súdnictva nesmú znemožniť alebo nadmerne sťažiť výkon práv, ktoré subjekty podliehajúce súdnej právomoci vyvodzujú z práva Únie.

40 Po prvé treba poznamenať, že ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, podľa ustanovení článku 60 ods. 1 LEC súd, v ktorého obvode sa nachádza sídlo žalovaného, ktorému bola predložená žaloba o zdržanie sa v nadväznosti na vyhlásenie miestnej neprísluš nosti súdu sídla žalobcu, nemôže spochybňovať svoju príslušnosť, a teda je povinný rozhodnúť o tejto žalobe po vecnej stránke.

41 Po druhé, hoci nie je vylúčené, že pokračovanie v konaní o žalobe pred súdom, v ktorého obvode má sídlo žalovaný, môže so sebou prinášať dodatočné náklady pre ACICL, spis predložený Súdnemu dvoru neumožňuje konštatovať, s výhradou overení, ktoré má vykonať vnútroštátny súd, že riadne vedenie konania si vyžaduje účasť tohto združenia vo všetkých štádiách konania (pozri analogicky rozsudok z 27. júna 2013, Agrokonsulting-04, C-93/12, bod 50).

42 Po tretie ťažkosti, s ktorými je konfrontované ACICL, možno prekonať inými mechanizmami, ktorých účelom je kompenzovať jeho finančné ťažkosti, ako je získanie právnej pomoci (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. decembra 2010, DEB, C-279/09, Zb. s. I-13849, body 59 a 60, ako aj analogicky rozsudok Agrokonsulting-04, už citovaný, bod 50).

43 Španielska vláda okrem toho vo svojich písomných procesných podaniach zdôraznila, že organizácie na ochranu spotrebiteľov môžu, ak podali žalobu o zdržanie sa, získať oslobodenie od súdneho poplatku, čo prislúcha overiť vnútroštátnemu súdu.

44 Navyše treba poznamenať, že v konaní vo veci samej ešte rozprava o miestnej príslušnosti nie je s konečnou platnosťou uzavretá z dôvodu neexistencie opravného prostriedku proti uzneseniu zo 6. apríla 2011, podľa ktorého sa Juzgado de Primera Instancia nº 4 y de lo Mercantil de Salamanca vyhlásil za miestne nepríslušný pre rozhodovanie o žalobe o zdržanie sa, ktorú podalo ACICL. Ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, táto rozprava môže byť znovu otvorená, ak by bolo podané odvolanie voči rozhodnutiu vo veci.

45 Po štvrté, ako to uviedla španielska vláda v jej písomných procesných podaniach, článok 60 ods. 1 LEC má za cieľ predchádzať odporujúcim si rozhodnutiam tým, že udeľuje miestnu príslušnosť jedinému súdu. Takéto pravidlo môže byť schopné zabezpečiť jednotnú prax na celom vnútroštátnom území, čím prispieva k právnej istote (pozri analogicky rozsudok Agrokonsulting-04, už citovaný, bod 56).

46 Pokiaľ ide o judikatúru Súdneho dvora vyplývajúcu z už citovaného rozsudku Henkel, ktorý uvádza vnútroštátny súd, treba najprv spresniť, že ustanovenia Bruselského dohovoru, ako aj ustanovenia nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42), ktoré ho nahradilo, sa týkajú iba cezhraničných sporov.

47 Z toho vyplýva, že závery vyvodené z už citovaného rozsudku Henkel, najmä z jeho bodu 43, v ktorom Súdny dvor v súvislosti s výkladom Bruselského dohovoru v cezhraničnom kontexte konštatoval, že účinnosť žalôb o zdržanie sa používania nekalých zmluvných podmienok uvádzaných článkom 7 smernice 93/13 by bola značne narušená, ak by tieto žaloby mohli byť podané iba v štáte sídla predajcu alebo dodávateľa, nemožno prebrať na okolnosti, ako sú okolnosti konania vo veci samej, ktoré sa týkajú výkladu procesných ustanovení vnútroštátneho súdu jedného členského štátu.

48 Pokiaľ ide o stotožnenie združení na ochranu spotrebiteľov so spotrebiteľmi v zmysle smernice 93/13, navrhované vnútroštátnym súdom, treba pripomenúť, ako to v podstate zdôraznil generálny advokát v bode 51 svojich návrhov, že podľa ustálenej judikatúry ochranný systém zavedený smernicou 93/13 vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa nachádza v nerovnom postavení vo vzťahu k predajcovi alebo dodávateľovi, pokiaľ ide tak o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti (pozri najmä rozsudky zo 4. júna 2009, Pannon GSM, C-243/08, Zb. s. I-4713, bod 22, Banco Español de Crédito, už citovaný, bod 39, a Aziz, už citovaný, bod 44).

49 Treba konštatovať, že pokiaľ ide o procesné prostriedky, ktoré majú k dispozícii združenia na ochranu spotrebiteľov s cieľom zdržať sa používania nekalých podmienok, tieto združenia sa nenachádzajú v takomto nerovnom postavení vo vzťahu k predajcovi alebo dodávateľovi.

50 Bez akéhokoľvek podceňovania dôležitosti základnej úlohy, ktorú majú mať pri zabezpečení vysokej úrovne ochrany spotrebiteľov v Európskej únii, treba napriek všetkému konštatovať, že žaloba o zdržanie sa medzi takýmto združením a predajcom alebo dodávateľom nie je charakterizovaná nerovnováhou, ktorá existuje v rámci individuálnej žaloby medzi spotrebiteľom a jeho profesionálnym zmluvným partnerom – predajcom alebo dodávateľom.

51 Takýto odlišný prístup je okrem toho potvrdený ustanoveniami článku 4 ods. 1 smernice 98/27 a článku 4 ods. 1 smernice 2009/22, podľa ktorých sú to súdy členských štátov miesta sídla alebo bydliska žalovaného, ktoré sú príslušné pre rozhodovanie o žalobách o zdržanie sa podaných združeniami na ochranu spotrebiteľov z iných členských štátov v prípade intrakomunitárneho porušenia právnej úpravy Únie týkajúcej sa ochrany spotrebiteľov.

52 Vzhľadom na súhrn vyššie uvedených úvah treba konštatovať, že procesné pravidlá, ktorých sa týka konanie vo veci samej, prakticky neznemožňujú ani nadmerne nesťažujú podanie žaloby o zdržanie sa združením na ochranu spotrebiteľov, ako je ACICL, a neohrozujú dosiahnutie cieľa, ktorý sleduje smernica 93/13.

53 Za týchto okolností treba na položené otázky odpovedať, že smernica 93/13, ako aj zásady efektivity a ekvivalencie sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia právnej úprave členského štátu, ako je právna úprava v konaní vo veci samej, podľa ktorej v oblasti žalôb o zdržanie sa podaných združeniami na ochranu spotrebiteľov jednak takáto žaloba má byť podaná pred súdmi miesta sídla alebo bydliska žalovaného a jednak rozhodnutie o miestnej nepríslušnosti vydané prvostupňovým súdom nemožno napadnúť odvolaním.

O trovách

54 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ako aj zásady efektivity a ekvivalencie sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia právnej úprave členského štátu, ako je právna úprava v konaní vo veci samej, podľa ktorej v oblasti žalôb o zdržanie sa podaných združeniami na ochranu spotrebiteľov jednak takáto žaloba má byť podaná pred súdmi miesta sídla alebo bydliska žalovaného a jednak rozhodnutie o miestnej nepríslušnosti vydané prvostupňovým súdom nemožno napadnúť odvolaním.

Podpisy